

ЗВІТ

Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів загибелі громадян у містах Одесі, Маріуполі, а також в інших містах Донецької та Луганської областей України

(Затверджено Рішенням Тимчасової слідчої комісії від 02.09.2014 року)

Постановою Верховної Ради України від 13 травня 2014 року № 1264-VII утворено Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування фактів загибелі громадян у містах Одесі, Маріуполі, а також в інших містах Донецької та Луганської областей України (далі – Тимчасова слідча комісія).

Основними завданнями Тимчасової слідчої комісії визначено – одержання повної та достовірної інформації щодо обставин масових вбивств мирних громадян у містах Одесі, Маріуполі, а також в інших містах Донецької та Луганської областей.

Головою Тимчасової слідчої комісії обрано народного депутата України Кіссе Антона Івановича, заступником голови Тимчасової слідчої комісії - народного депутата України Дубового Олександра Федоровича, секретарем Фабрикант Світлану Самуїлівну.

До складу Тимчасової слідчої комісії обрано таких народних депутатів України:

Барвіненко Віталія Дмитровича
Дорохова Антона Миколайовича
Кириленка Павла Веніаміновича
Матвієнкова Сергія Анатолійовича
Рібакова Ігоря Олександровича
Тимошенка Віктора Анатолійовича
Фаєрмарка Сергія Олександровича
Чернегу Романа Тарасовича

Постановою Верховної Ради України від 20 червня 2014 року № 1544-VII роботу Тимчасової слідчої комісії продовжено на чотири місяці із заслуховуванням звіту про виконану роботу на пленарному засіданні Верховної Ради України не пізніше 5 вересня поточного року.

На виконання поставлених завдань Тимчасовою слідчою комісією проведено 10 засідань та 10 зустрічей.

Усвідомлюючи суспільну важливість поставлених перед Комісією завдань, Комісія негайно розпочала свою роботу.

16.05.2014 відбулося перше організаційне засідання, на якому було окреслено план роботи, подальші дії Тимчасової слідчої комісії, розподілено

доручення між народними депутатами щодо основних завдань Тимчасової слідчої комісії, розглянуто питання щодо направлення звернень до відповідних правоохоронних та інших органів, обговорено дату проведення наступного засідання Комісії та кола осіб необхідних для запрошення на нього.

20.05.2014 у приміщенні Одеської облдержадміністрації проведено виїзне засідання Тимчасової слідчої комісії у якому взяли участь уповноважені представники Служби безпеки України, Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної служби з надзвичайних ситуацій України, Національної гвардії України, Держприкордонслужби України, Укрзалізниці, Одеської міської ради, Федерації профспілок Одеської області, Одеського обласного бюро судмедекспертизи, стосовно з'ясування обставин масових вбивств мирних громадян у м. Одесі, що стались 2 травня поточного року.

21.05.2014 Тимчасова слідча комісія провела зустріч із співробітниками Одеського міського управління ГУ МВС України в Одеській області, які поінформували про комплекс підготовчих, профілактично-попереджувальних та оперативно-розшукових заходів, спрямованих на забезпечення громадського порядку під час проведення 2 травня поточного року у м. Одесі футбольного матчу між командами ФК «Чорноморець» (Одеса) – ФК «Металіст» (Харків), а також щодо оперативних дій співробітників правоохоронних органів у ході зазначених подій.

21.05.2014 Тимчасова слідча комісія провела зустріч із керівництвом Управління СБУ в Одеській області, яке поінформувало про вжиті дії та надання ГУ МВС України в Одеській області попередньої оперативної інформації щодо підготовки масових заворушень в м. Одесі під час травневих свят, а також про причетних до подій 2 травня 2014 року в м. Одесі, допитаних та обшуканих осіб.

22.05.2014 Тимчасова слідча комісія провела зустріч з ініціативною групою громадян, родичі яких були затримані правоохоронними органами під час подій, що відбувалися у м. Одеса 2 травня 2014 року, зокрема, в ТЦ «Афіна».

23.05.2014 Тимчасова слідча комісія провела зустріч з керівництвом Одеського обласного бюро судово-медичної експертизи з метою з'ясування причин загибелі 48 осіб, дій судмедекспертів, попередніх результатів експертизи, термінів закінчення експертизи, а також наявності у загиблих алкогольних, наркотичних, психотропних речовин, летючих сумішей, зокрема, хлороформу.

26.05.2014 Тимчасова слідча комісія провела зустріч із представниками слідчої групи МВС України, які надали інформацію про хід слідства, порушенні кримінальні справи, версії подій, що відбувалися 2 травня у м. Одесі, затриманих осіб та дій вжитих відносно них, а також щодо попередніх результатів слідства.

27.05.2014 Тимчасова слідча комісія провела зустріч із керівництвом прокуратури Одеської області, яке поінформувало про дії органів прокуратури, зокрема, створення Генеральною прокуратурою робочої групи, до якої входять і слідчі прокуратури Одеської області, з метою розслідування дій працівників правоохоронних органів під час подій, що відбувалися 2 травня у м. Одесі.

29.05.2014 Тимчасова слідча комісія провела чергове засідання на якому підвела підсумки виїзного засідання до м. Одеси, обговорила дати проведення наступного засідання Комісії, подальшого плану дій та кола осіб необхідних для запрошення на нього.

02.06.2014 Тимчасова слідча комісія провела засідання на якому обговорювалися результати надання відповідей на звернення Комісії до відповідних правоохоронних органів щодо обставин масових вбивств мирних громадян у містах Одесі, Маріуполі, а також в інших містах Донецької та Луганської областей.

04.06.2014 Тимчасова слідча комісія провела засідання на якому заслуховувала керівництво Державної служби з надзвичайних ситуацій України, представників Генеральної прокуратури та РНБО, а також колишнього начальника Одеського міського управління ВС ГУ МВС України в Одеській області щодо подій, які відбувалися 2 травня у м. Одесі.

05.06.2014 Тимчасова слідча комісія провела засідання на якому заслуховувала уповноважених представників Міністерства охорони здоров'я України, Генеральної прокуратури України, Головного слідчого управління МВС України, Антитерористичного центру при СБУ, Сухопутних військ Збройних Сил України, Секретаріату РНБО, Національної гвардії України, Управління охорони здоров'я Маріупольської міської ради щодо подій, які мали місце 2 травня у м. Одесі та 9 травня у м. Маріуполі.

16.06.2014 Тимчасова слідча комісія провела засідання на якому заслуховувала уповноважених представників Секретаріату РНБО, Головного слідчого управління МВС України, колишніх прокурора Одеської області, начальника ГУ МВС України в Одеській області, начальника УБОП ГУ МВС України в Одеській області, голови Одеської обласної державної адміністрації та начальника Управління взаємодії з правоохоронними органами, оборонної роботи, запобігання та виявлення корупції Одеської облдержадміністрації щодо подій, які відбулися 2 травня у м. Одесі.

24.06 2014 Тимчасова слідча комісія у м. Одеса провела зустріч із групою журналістів та експертів, які ведуть самостійне незалежне розслідування подій, що відбулися 2 травня у м. Одеса.

01.07.2014 Тимчасова слідча комісія провела засідання на якому заслуховувала керівництво Генеральної прокуратури України, Антитерористичного центру при СБУ, керівників структурних підрозділів Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, депутата Одеської обласної ради - голови тимчасової депутатської комісії по контролю розслідування подій 2 травня 2014р. в місті Одеса, колишнього представника батальйону «Азов», депутата Маріупольської міської ради та інших щодо подій, які відбувалися 2 травня у м. Одесі та 9 травня у м. Маріуполі.

24.07.2014 Тимчасова слідча комісія провела засідання, на якому заслуховувала керівництво Маріупольського міського управління ВС ГУ МВС України в Донецькій області, Головного відділу в Маріуполі управління СБУ в Донецькій області, заступника начальника Західного територіального управління з громадської безпеки Національної Гвардії України, уповноважених представників Головного слідчого управління СБ України, командира військової частини 3057 Національної Гвардії України та інших щодо подій, які відбувалися у м. Маріуполі 9 травня.

02.09.2014 Тимчасова слідча комісія провела останнє засідання на якому підвела підсумки своєї роботи та затвердила звіт Комісії про проведену роботу.

Крім зазначених засідань та зустрічей, Головою Тимчасової слідчої комісії Кіссе А.І. проведено ще дві зустрічі з Головою Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні паном Арменом Арутюняном та зустріч з представниками Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні, у ході яких Кіссе А.І. поінформував про основні завдання Комісії, проведену роботу та попередні результати. А також звернув увагу на необхідність проведення європейськими експертами незалежної експертизи тіл, загиблих 2 травня у м. Одесі.

Зі свого боку Голова Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні пан Армен Арутюнян пообіцяв сприяти проведенню європейськими експертами незалежної експертизи тіл загиблих під час подій, що відбулися 2 травня 2014 року у м. Одесі.

За результатами проведених зустрічей, а також відповідно до одноголосного рішення народних депутатів України, членів Тимчасової слідчої комісії Головою Комісії направлено листи до Міністерства внутрішніх справ України, як органу який розслідує кримінальну справу щодо подій, які відбувалися у м. Одесі 2 травня поточного року, з проханням розглянути можливість залучення відповідних європейських експертів з метою проведення незалежної та неупередженої експертизи тіл загиблих та підстав їх загибелі у

м. Одесі 2 травня 2014 року та Прем'єр-міністра України з метою звернення від імені Уряду до Генерального секретаря ООН Пан Гі Муна щодо сприяння залученню відповідних європейських експертів.

У свою чергу, Міністерство внутрішніх справ України звернулося відповідними листами до посольства Ізраїлю, а також до США, Англії та Німеччини щодо надання фахівців для участі у проведенні токсикологічних та судово-медичних досліджень причин загибелі людей в приміщенні Будинку профспілок.

Під час виїзного засідання до м. Одеси, Тимчасовою слідчою комісією переглянуто велику кількість фото-та відео матеріалів подій, що відбувалися 2 травня 2014 року у м. Одесі.

За результатами їх перегляду, змонтовано фото-та відео матеріали, які Комісією надіслано до Головного слідчого управління МВС для долучення до слідства з метою встановлення нових фігурантів подій, що можуть бути причетними до організації масових заворушень та загибелі великої кількості громадян у м. Одесі, а також встановлення осіб, які вчиняли протиправні дії.

На фото - та відео матеріалах відображені події, що відбувалися на Соборній площі, Олександрівському проспекті, біля торгового центру «Афіна» (вулицях Грецька, Дерибасівська, Віце-адмірала Жукова, Буніна), а також на Куликовому полі й біля Будинку профспілок м. Одеси.

У засіданнях Тимчасової слідчої комісії взяли участь та надали усні пояснення:

Андрущук В.М. – начальник Маріупольського міського управління ВС ГУ МВС України в Донецькій області;

Банчук М.В. - заступник Генерального прокурора України;

Боднар П.О. - керівник патронатної служби Секретаря РНБО;

Болянський І.А. - начальник Управління взаємодії з правоохоронними органами, оборонної роботи, запобігання та виявлення корупції Одеської обласної державної адміністрації (станом на 2 травня 2014 року);

Боршуляк І.І. - прокурор Одеської області (станом на 2 травня 2014 року);

Бочковський С.С. - Голова Державної служби з надзвичайних ситуацій України;

Вакуленко О.Ф. - перший заступник начальника Головного слідчого управління МВС України;

Василик В.Б. - перший заступник Начальника Головного управління нагляду за додержанням законів у кримінальному провадженні Генеральної прокуратури України;

Войтенко Ю.П. - заступник начальника юридичного управління Національної гвардії України;

Голубченко О.П. - завідувача відділом Управління охорони здоров'я Маріупольської міської ради;

Гончар Ярослав - колишній представник батальйону «Азов»;

Горбатий Т.С. - заступник начальника третього відділу першого управління досудового розслідування Головного слідчого управління СБ України;

Дублик А.Я. - керівник Департаменту захисту національної державності Служби безпеки України;

Капінос М.С. - в.о. керівника Департаменту з питань державної безпеки РНБО;

Кузьменко О.А. - начальник УБОЗ ГУ МВС України в Одеській області (станом на 2 травня 2014 року);

Лазоришинець В.В. - заступник Міністра охорони здоров'я України - керівник апарату;

Луцюк П.С. - начальник ГУ МВС України в Одеській області (станом на 2 травня 2014 року);

Луцюк С.В. - державний експерт Департаменту з питань державної безпеки РНБО;

Лазор В.М. - перший заступник Начальника Департаменту захисту національної державності Служби безпеки України;

Мамка Г.М. - заступник начальника Головного слідчого управління МВС України;

Малашко Ю.А. - заступник начальника Антитерористичного центру при Службі безпеки України;

Набок О.М. - заступник начальника Західного територіального управління з громадської безпеки Національної Гвардії України;

Немировський В.Л. – голова Одеської обласної державної адміністрації (станом на 2 травня 2014 року);

Нетребський А.О. – начальник Одеського міського управління ВС ГУ МВС України в Одеській області (станом на 2 травня 2014 року);

Никитенко П.В. тимчасово виконуючий обов'язки Начальника штабу-першого заступника командувача Сухопутних військ Збройних Сил України,

Совінський С.Є. - командир військової частини 3057 Національної Гвардії України;

Тарнавський В.М. - заступник Начальника штабу Антитерористичного центру при СБУ;

Цвигун В.С. - заступник начальника головного відділу в Маріуполі управління СБУ в Донецькій області;

Чалий А.М. - начальник Управління громадської безпеки МВС України;

Ярошенко О.О. - депутат Маріупольської міської ради;

Єпур Г.В. - депутат Одеської обласної ради, Голова тимчасової депутатської комісії по контролю розслідування подій 2 травня 2014р., в м. Одеса.

До Тимчасової слідчої комісії надійшли також письмові пояснення від Кузьменка О.А. – колишнього начальника УБОП ГУ МВС України в Одеській області та полковника міліції Фучеджи Д.В., який під час подій 2 травня

поточного року у м. Одесі працював заступником Начальника – начальником міліції громадської безпеки ГУ МВС України в Одеській області.

Пояснення Фучеджи Д.В. на виконання рішення Тимчасової слідчої комісії надіслано до Генеральної прокуратури України для врахування в процесі розслідування дій посадовців правоохоронних органів, причетних до трагічних подій, що відбулися 2 травня 2014 року у м. Одесі.

На численних зустрічах з представниками Тимчасової слідчої комісії громадськість м. Одеси акцентувала увагу на приїзді на передодні травневих свят до м. Одеси колишнього Секретаря РНБО Парубія А.В., а також приїзду після трагічних подій, 03.05.2014 до м. Одеси заступника Міністра внутрішніх справ-керівник апарату Чеботаря С.І., створення ним оперативного штабу по стабілізації оперативної обстановки на території м. Одеси та Одеської області та взяття на себе його керівництва.

На думку членів Тимчасової слідчої комісії, вказані особи могли б прояснити ситуацію щодо подій, які відбувалися з 2 по 4 травня 2014 року у м. Одесі.

Разом з тим, відповідно до одноголосного рішення, Тимчасова слідча комісія неодноразово запрошувала на свої засідання Секретаря Ради Національної безпеки і оборони України Парубія А.В., Голову Служби безпеки України Наливайченка В.О. та Міністра внутрішніх справ України Авакова А.Б. з метою надання пояснень по суті порушених питань. Однак, зазначені особи не з'являлися на засідання Комісії з причин, які вони не повідомляли.

Така ситуація, спонукала від імені членів Тимчасової слідчої комісії Голову Комісії звернутися до Президента України Порошенка П.О. щодо сприяння участі у наступному засіданні Секретаря РНБО Парубія А.В. та Голови Верховної Ради України щодо сприяння участі у наступному засіданні Секретаря РНБО, Голови Служби безпеки України та Міністра внутрішніх справ, а також запрошення зазначених осіб на чергове засідання Верховної Ради України Міністра внутрішніх справ України та Голову Служби безпеки України з метою з трибуни Верховної Ради України доповісти про події, що відбулися 9 травня 2014 року у м. Маріуполі.

Також, на неодноразові запрошення заступника Міністра внутрішніх справ-керівник апарату Чеботаря С.І та радника Міністра внутрішніх справ України Геращенко Антона Юрійовича на засідання Комісії для надання пояснень по суті порушених питань, зазначені особи не з'являлися на засідання Комісії з причин, які вони не повідомляли.

Для належного виконання Комісією покладених на неї обов'язків і відповідно до доручення Тимчасової слідчої комісії, з метою одержання повної та достовірної інформації щодо обставин масових вбивств мирних громадян у містах Одесі, Маріуполі, а також в інших містах Донецької та Луганської областей, Головою Комісії були направлені звернення до наступних органів:

1. Ради Національної безпеки і оборони України
2. Генеральної прокуратури України

3. Служби безпеки України
4. Міністерства внутрішніх справ України
5. Міністерства охорони здоров'я України
6. Міністерства оборони України
7. Національної гвардії України
8. Державної служби з надзвичайних ситуацій України
9. Держприкордонслужби України
10. Укрзалізниці
11. Одеської обласної державної адміністрації
12. Одеської міської ради
13. Федерації профспілок Одеської області
14. Одеського обласного бюро судово-медичної експертизи та інших.

Запити відповідним органам були розіслані факсом з установленням осіб, що їх прийняли та доставлені кур'єром.

Відповідно до статті 16 Закону України «Про статус народного депутата України» орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, керівники підприємств, установ і організацій, об'єднань громадян, яким адресовано депутатське звернення, зобов'язані протягом 10 днів з моменту його одержання розглянути і дати письмову відповідь.

Відповідно до пункту 9 статті 17 Закону України «Про статус народного депутата України» народний депутат має право одержати інформацію з питань, пов'язаних із здійсненням ним депутатських повноважень, від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, які зобов'язані надати йому таку інформацію в порядку та строки, визначені цим Законом.

У терміни визначені чинним законодавством більшість зазначених органів відповідей Комісії не надали.

На засіданні Тимчасової комісії, яке відбулося 5 червня поточного року, обговорювалися події, що відбувалися 9 травня 2014 року у м. Маріуполі.

У ході засідання, члени Комісії апелювали до представників СБУ та МВС з метою надання пояснень та коментарів щодо подій, які відбувалися 9 травня поточного року у м. Маріуполі.

Зазначені представники вказаних правоохоронних органів повідомили, що інформацією по суті порушених питань не володіють.

Не надання відповідної інформації у терміни визначені чинним законодавством, а також формальне відношення до роботи Комісії з боку зазначених правоохоронних органів, створюють умови для перешкоджання виконанню Тимчасовою слідчою комісією покладених на неї завдань.

Зважаючи на такі дії та відповідно до одноголосного рішення членів Комісії, Голова Комісії звернувся до в.о. Голови Верховної Ради України Турчинова О.В. щодо реагування Ради національної безпеки і оборони України, Служби безпеки України та Генеральної прокуратури України на звернення Тимчасової слідчої комісії з метою одержання останньою повної та достовірної інформації щодо обставин масових вбивств мирних громадян 2 травня у

м. Одесі, а також щодо запрошення на чергове засідання Верховної Ради України керівників зазначених органів з метою з трибуни Верховної Ради України доповісти про події, що відбулися 9 травня 2014 року у м. Маріуполі.

За період своєї роботи Тимчасовою слідчою комісією направлено більше 80 запитів щодо надання матеріалів та інформації, необхідних для встановлення Комісією повної та достовірної інформації щодо обставин масових вбивств мирних громадян у містах Одесі, Маріуполі, а також в інших містах Донецької та Луганської областей.

За результатами опрацювання, аналізу і узагальнення письмових та усних пояснень, а також отриманих відповідей, Тимчасова слідча комісія повідомляє наступне:

I. Щодо подій, які відбувалися 2 травня 2014 року у м. Одесі

Відповідно до пункту 9 статті 39 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», розпорядженням Одеської облдержадміністрації від 15.09.2005 № 455/А-2005 утворено постійно діючу раду з питань охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю при голові Одеської облдержадміністрації, до якої входили керівники правоохоронних органів та інших територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади в Одеській області.

Згідно із протоколом № 12 від 22.04.2014 за результатами засідання зазначеної ради (останнє засідання, яке передувало подіям 2 травня 2014 року у м. Одесі) вирішено доручити: Курошу С.П. – начальнику Управління СБ України в Одеській області «Отслеживать изменения оперативной обстановки. Выявлять факты подготовки и проведения на территории области силовых, диверсионных акций. Проводить мероприятия с общественными организациями и отдельными лицами на предмет недопущения массовых беспорядков и иных провокационных акций», Луцюку П.С. – начальнику ГУ МВС України в Одеській області «Отслеживать изменения оперативной обстановки. Продолжать проводить мероприятия с общественными организациями и отдельными лицами на предмет недопущения массовых беспорядков и иных провокационных акций».

На виконання Указу в.о. Президента України, Голови Верховної Ради України від 24 березня 2014 року № 335-10т/2014 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 19 березня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо нейтралізації (мінімізації) загроз зовнішньоекономічного та внутрішньополітичного характеру» розпорядженням Одеської облдержадміністрації від 01.04.2014 року № 238/А-2014 утворено оперативний штаб Одеської області для забезпечення узгодження заходів оперативного реагування на виклики і загрози національної безпеки під головуванням голови обласної державної адміністрації Немировського В.Л.

Засідання оперативного штабу проводилися за необхідністю з урахуванням оперативної обстановки та суспільно-політичної ситуації у регіоні. Доручень щодо ведення відповідних протоколів засідання оперативного штабу голова Одеської облдержадміністрації Немировський В.Л. не надавав.

На Куликовому полі у м. Одесі у наметах розміщалися активісти так званого «Антимайдану».

Місцевими органами влади 9 травня 2014 року на Куликовому полі планувалося провести заходи присвячені до Дня Перемоги.

У зв'язку з цим, керівництво ГУ МВС України в Одеській області та Одеської міської ради вели переговори, у ході яких фактично домовились з представниками «Антимайдану» про переїзд останніх до парку 411 батареї, що було погоджено Одеською міською радою.

Однак, у керівництва Одеської облдержадміністрації була інша позиція.

Після оприлюднення на сайті Одеської облдержадміністрації інформації про розгін наметового містечка, на Куликовому полі почали зводити барикади. Тривалий процес переговорів, за результатами яких «Антимайдан» мав розійтись до 9 травня 2014 року, а частину наметів демонтувати та до 5 травня поточного року перевезти до парку 411 батареї та розміститися там, був зірваний.

Управлінням СБ України в Одеській області 28.04.2014 року було отримано оперативну інформацію щодо можливих провокацій, фізичних сутичок та антигромадських проявів під час запланованих 2 травня поточного року масових заходів за участі футбольних вболівальників ФК «Чорноморець» та ФК «Металіст», а також їх опонентів з числа проросійських організацій.

Цього ж дня відбулася міжвідомча нарада силових структур за участі начальника Управління СБ України в Одеській області Куроша С.П., начальника ГУ МВС України в Одеській області Луцюка П.С., представника прокуратури Одеської області та голови Одеської облдержадміністрації Немировського В.Л. на якій було оприлюднено зазначену оперативну інформацію.

29 квітня 2014 року у м. Одесі під головуванням Секретаря РНБО України Парубія А.В. відбулося засідання оперативного штабу щодо забезпечення узгоджених заходів оперативного реагування на виклики і загрози національній безпеці України за участю керівництва Одеської облдержадміністрації, управління СБ України в Одеській області, ГУ МВС України в Одеській області, Головного управління ДСНС України в Одеській області, Південного регіонального управління Державної прикордонної служби України, командувача Південного оперативного командування, Одеського обласного військового комісаріату та ін.

Відповідно до наявної оперативної інформації щодо можливих антигромадських проявів Управління СБ України в Одеській області листом від 30.04.2014 року № 65/5/2-2174нт, з метою недопущення можливих провокацій, фізичних сутичок, протиправних антиконституційних дій та дестабілізації ситуації в регіоні, поінформувало начальника ГУ МВС України в Одеській області Луцюка П.С. про проведення перед футбольним матчем 2 травня поточного року між ФК «Чорноморець» та ФК «Металіст» радикально-налаштованими активістами неформальних молодіжних об'єднань з числа футбольних вболівальників маршу «За єдину Україну».

В ГУ МВС України в Одеській області лист, надісланий від Управління СБУ в Одеській області, без відома начальника ГУ МВС України в Одеській області Луцюка П.С., розписаний начальником управління режимно-секретного та документального забезпечення ГУ МВС в Одеській області Паламарчуком М.В. на заступника Начальника – начальника міліції громадської безпеки ГУ МВС України в Одеській області Фучеджи Д.В., як такий, що стосувався громадської безпеки та безпосередньо відносився до компетенції останнього, а також начальника Державтоінспекції в Одеській області та начальника Одеського міського управління міліції Нетребського А.О.

Вказаний лист Управління СБ України в Одеській області голові Одеської облдержадміністрації та прокурору Одеської області не надсилався.

30.04.2014 року начальником ГУ МВС України в Одеській області Луцюком П.С. затверджено План забезпечення охорони громадського порядку та дорожньої безпеки при перегляді футбольного матчу на стадіоні ФК «Чорноморець» між командами ФК «Чорноморець» (м. Одеса) та ФК «Металіст» (м. Харків) 02.05.2014, який фактично належним чином не доведено до виконавців, що свідчить про формальний підхід до проведення відповідних профілактично-попереджувальних заходів.

Місце перебування міліції відповідно до вказаного плану було розписано з урахуванням заходів, які планувалися на 2 травня поточного року.

Начальник Одеського міського управління міліції доповідав Луцюку П.С., що на 2 травня заплановано три заходи: перший захід - футбол, другий - на Куликовому полі, де після 18.00 години планувався збір до 200 чоловік, третій - біля пам'ятника Дюку, де після 18.00 години планувався збір до 200 чоловік. Відповідно до цих заходів і було розписано місце перебування міліції.

Жодних заявок у встановленому порядку для проведення маршу «За єдину Україну» від його учасників до Одеської міської ради не надходило, дозволів на проведення відповідних акцій не надавалось. Таким чином, всі акції, які проводилися були несанкціоновані.

Усі сили і засоби ГУ МВС України в Одеській області було зосереджено в районі стадіону ФК «Чорноморець», належної мобільності для маневрування ними не було передбачено. Практичних занять з особовим складом, що залучався для охорони громадського порядку, не проведено.

Збирання та аналіз оперативної інформації про наміри вчинення будь-яких правопорушень і провокацій у період підготовки та проведення матчу не було скоординовано та організовано належним чином. Належне оперативне перекриття радикально налаштованого середовища не здійснювалося.

На підставі листа-замовлення ПАТ ФК «Металіст» від 17.04.2014 № 215 щодо забезпечення проїзду вболівальників футбольного клубу «Металіст» у кількості 378 плацкартних та 104 купейних місць та відповідно до телеграми Південної залізниці від 24.04.2014 Н/788а, дорученням заступника генерального директора Укрзалізниці від 25.04.2014 № 560 призначено додатковий поїзд № 503/504 Харків - Одеса.

Згідно з розробленим графіком руху, зазначений поїзд за розкладом відправлявся з Харкова 01.05.2014 о 18 год. 15 хв., прибував до Одеси 02.05.2014 о 09 год. 13 хв., зворотно відправлявся з Одеси 02.05.2014 о 22 год. 45 хв. та прибував до Харкова 03.05.2014 о 12 год. 20 хв.

Прибуття та перебування харківських уболівальників у м. Одесі, за дві години до початку футбольного матчу відбувалось без ускладнень.

2 травня 2014 року приблизно о 12.00 год. у приміщенні прокуратури Одеської області заступник Генерального прокурора України Банчук М.В. проводить оперативну нараду на тему: «Стан організації роботи з протидії проявам сепаратизму, громадського протистояння та забезпечення законності та правопорядку в Одеській області» за участю керівництва Одеської облдержадміністрації, обласної ради, прокуратури Одеської області, керівників правоохоронних органів Одеської області та їх заступників, керівників органів військових формувань, дислокованих на території Одеської області та ін.

Вказана нарада проводилася за погодженням з Генеральним прокурором України.

При вході до кабінету де проводилася нарада висіла табличка з проханням вимикати мобільні телефони.

Вказівка з боку Банчука М.В. присутнім на нараді вимкнути мобільні телефони не надавалася, що підтверджується розмовами по телефону голови Одеської облдержадміністрації з Прем'єр-міністром України, начальника Управління СБУ в Одеській області з Головою Служби безпеки України, начальника ГУ МВС України в Одеській області.

Начальник ГУ МВС України в Одеській області Луцюк П.С. під час проведення наради попросив Банчука М.В. після свого виступу разом із своїм заступником Фучеджи Д.В. покинути нараду у зв'язку із приїздом фанатів на футбольний матч.

Нарада закінчилася приблизно о 14.30 год.

Після наради Фучеджи Д.В. поінформував Луцюка П.С., що біля будівлі ГУ МВС України в Одеській області збираються представники «Антимайдану» та «Євромайдану».

У подальшому Луцюк П.С. поїхав на стадіон для керування особовим складом з метою забезпечення громадського порядку, а Фучеджи Д.В. вийшов неподалік будівлі ГУ МВС України в Одеській області для контролю ситуації навколо будівлі.

Як з'ясувалося в подальшому, на мобільний телефон Луцюка П.С. телефонував Долженков С.О. вимагаючи надати інформацію щодо плану «Фортеця» (план охорони приміщення ГУ МВС України в Одеській області) з метою захоплення будівлі та викрадення вогнепальної зброї. Отримавши відмову, останній вирішив захопити автомати Калашникова в Одеському інституті внутрішніх справ, де знаходилося біля 500 автоматів, які охороняло 2 курсанти.

Вказані автомати працівники правоохоронних органів забрали і перевезли до управління міліції, ліквідувавши можливість захоплення зброї.

В цей час, представники «Антимайдану» збираються на Олександрівському проспекті, а представники так званої «самооборони майдану» збирались невеликими групами на Соборній площі.

Представники «самооборони» озброїлися щитами та палками на вул. Дворянській (поблизу Соборної площі), організовано вишикувались в шеренгу та начебто чекали подальших відповідних вказівок від організаторів заходу.

В подальшому, за інформацією слідчих органів, конфлікт було спровоковано проросійсько налаштованими особами, які перебували серед учасників мітингу за єднання із Росією та підтримку федералізації України. Частина цих осіб почала жбурляти каміння та пляшки з легкозаймистою сумішшю в натовп футбольних ультрас та прибічників євроінтеграційного курсу держави.

Коли почав розгортатися конфлікт, з натовпу проросійсько налаштованих осіб відбулися постріли, що спровокувало відповідні дії учасників мітингу з протилежними гаслами.

На ділянку Олександрівського проспекту, між вулицями Буніна і Жуковського, полковим отаманом Одеського козацького полку Південного оперативного козацького округу Астаховим І.І. на автомобілі «крайслер» доставлено вогнепальну зброю та набої для передачі активним учасникам сутичок.

У вказаній особи бійці «Соколу» вилучили 6 пістолетів іноземного виробництва та помпову рушницю, набої, бронежилети, ножі, каски тощо, які він не встиг передати за адресою тому, що бійці «Сокола» затримали його і після прибуття оперативно-слідчої групи з вилученою зброєю та набоями доставили до Приморського райвідділу.

Основні події протистояння та сутичок розгорнулися на Соборній площі, Олександрівському проспекту, біля торгового центру «Афіна» (вулиці Грецька, Дерibasівська, пров. Віце-адмірала Жукова, Буніна) з використанням брущатки, коктейлів Молотова, пневматичної, травматичної та вогнепальної зброї.

Під час вказаних подій, працівники міліції не вжили належних заходів реагування для затримання осіб, які приймали участь у сутичках з використанням заборонених засобів, озброєних вогнепальною зброєю, а в більшості випадків взагалі не втручалися у події, що відбувалися на центральних вулицях міста.

На запитання, чому у деяких працівників міліції щитки на руках були перемотані червоним скотчем, аналогічним тому, що використовують для ідентифікації активісти «Одеської дружини», працівники міліції повідомили, що коли вони стоять у сцені, то для захисту рук одягають щитки. Вказані щитки часто сповзають, що призводить до травмування рук, тому для фіксування, щитки обмотували скотчем, того кольору, який був у наявності.

О 16 год. 12 хв. до Оперативно-координаційного центру Головного управління ДСНС України в Одеській області 2 травня 2014 року надійшло повідомлення про загоряння автомобіля за адресою: м. Одеса, пров. Віце-адмірала Жукова.

До місця події відразу було направлено відділення ДПРЧ-1 (4 чол. особового складу на пожежній автоцистерні), яке через 6 хв. (16 год. 18 хв.) прибуло до місця виклику. Ознак загоряння не виявлено.

Під час слідування до пункту постійної дислокації о 16 год. 30 хв. пожежний автомобіль було захоплено невідомими особами з погрозами фізичної розправи, про що начальник караулу доповів черговому Оперативно-координаційного центру.

З метою визволення автомобіля і проведення переговорів з протестуючими, на місце події прибули начальник Головного управління ДСНС України в Одеській області Боделан В.Р., його перший заступник Великий Р.М., заступник з реагування на надзвичайні ситуації Губай Б.Б. та начальник Одеського міського управління Шушулков Д.І.

За результатами переговорів пожежний автомобіль був звільнений та повернутий до пункту постійної дислокації о 19 год. 20 хв.

Захоплений пожежний автомобіль використовувався для тарану барикад, внаслідок чого зазнав механічних пошкоджень.

З письмових пояснень начальника чергової зміни Оперативно-координаційного центру Швиденка Ю.М., він отримав за телефоном наказ від заступника начальника Головного управління з реагування на надзвичайні ситуації Губая В.В., у подальшому направляти пожежно-рятувальні підрозділи на гасіння пожеж та ліквідацію надзвичайних ситуацій в місцях масового перебування людей тільки за розпорядженням начальника Головного управління, його першого заступника та заступника з реагування на

надзвичайні ситуації.

Під час подальших зіткнень та протистоянь представники «Антимайдану» зайняли приміщення ТЦ «Афіна» та забарикадували усі входи і виходи.

До зазначеного місця прибули начальник Управління СБ України в Одеській області Курош С.П. з бійцями підрозділу «Альфа», начальник ГУ ДСНС України в Одеській області Боделан Р.Б., начальник ГУ МВС України в Одеській області Луцюк П.С. та начальник УБОЗ ГУ МВС України в Одеській області Кузьменко О.А.

На даху торгового центру було видно пересування людей в масках і одягнених в камуфляжну форму, у касках. У деяких на касках та рукавах було видно полоси червоного скотчу.

За наявної інформації, у приміщенні знаходилося багато пляшок з «коктейлями Молотова», зброї та предметів для спричинення тілесних ушкоджень.

Орієнтовно о 17.30-17.50 год., зважаючи на ситуацію і крайню необхідність вжиття заходів до локалізації і нейтралізації конфлікту, з дозволу прокурора Одеської області, начальником УБОЗ ГУ МВС України в Одеській області Кузьменком О.А. при залученні бійців «Соколу», з криками «стоять, милиция», «всем не двигаться, милиция», було розпочато штурм адміністративної будівлі ТЦ «Афіна». Безпосередньо за вхідними дверима, де була збудована «барикада», співробітники бригади швидкого реагування «Сокіл» провели зарядження зброї. Деякі з осіб, що там перебували одразу підняли руки та вигукували фрази щодо не застосування зброї: «не стреляйте», «мы сдаемся».

За результатами тривалих переговорів, попередньо розібравши частково барикади в середині приміщення, поступово виведено та затримано 48 осіб. При цьому їх не обшукували і не знімали маски та шоломи. Під час затримання ніхто не чинив опору, ніхто не отримав тілесних ушкоджень.

Затриманих осіб невеликими групами, через створений коридор виводили з будівлі та завантажували до «автозаків».

Загалом було задіяні 3 спеціальні автомобілі, у яких вивезено 26, 10 та 12 осіб відповідно.

За результатами обшуку ТЦ «Афіна» встановлено, що на першому та другому поверхах будівлі по всьому периметру приміщення були розставлені понад 10 пляшок з легкозаймистою речовиною, «коктейлі Молотова» та 3 порожні великі ємності, в яких містились залишки займистої речовини, також на барикаді була розлита значна кількість займистої рідини.

Крім того, в ході подальшого спільного огляду з представниками слідчо-

оперативної групи проведено обхід всієї будівлі, у результаті якого було виявлено велику кількість дерев'яних біт, металеві труби, прутья, арматура, сокири, щити, каски, шоломи.

У ході огляду даху торгового центру та інших приміщень, підозрілих осіб та зброї виявлено не було.

З метою унеможливлення застосування до них з боку активістів «Євромайдану» «самосуду» і фізичних пошкоджень та подальшої ескалації конфлікту, затриманих було доставлено до Овідіопольського РВ ГУ МВС України в Одеській області у кількості 14 чоловік та до Білгород-Дністровського МВ ГУ МВС в Одеській області у кількості 34 осіб.

У подальшому затриманих переміщено до ізолятору тимчасового тримання ГУ МВС України у Вінницькій області.

Після подій, що відбувалися в ТЦ «Афіна» деякі лідери «Євромайдану» на вул. Преображенській організовують та закликають активістів «Євромайдану» рухатися в бік Куликового поля.

Також, потребує розслідування діяльність начальника Управління взаємодії з правоохоронними органами, оборонної роботи, запобігання та виявлення корупції Одеської обласної державної адміністрації (станом на 2 травня 2014 року) Болянського І.А., який, як вбачається з усного повідомлення під протокольний запис Луцюка П.С. - колишнього начальника ГУ МВС України в Одеській області, особисто надавав команду одному із лідерів «самооборони» Гуменюку Дмитру розвернути людей, вирвавши їх з оточення на Грецькій площі та йти розганяти людей на Куликовому полі.

Надалі, з боку прилеглих до вул. Преображенської кварталів починається рух до Куликового поля, у ході якого чиниться безлад та погроми, за якими спостерігали мешканці і гості міста по телебаченню у прямій трансляції .

На Куликовому полі представники «Євромайдану» почали палити намети та вчиняти протиправні дії проти активістів «Антимайдану», які заблокувалися у Будинку профспілок.

Попередньо є підстави вважати, що причиною виникнення пожежі в Будинку профспілок стало занесення зовнішнього джерела вогню, з епіцентром в правому крилі першого поверху будівлі.

Інформація про пожежу у Будинку профспілок надійшла до Оперативно-координаційного центру Головного управління ДСНС України в Одеській області о 19 год. 45 хв.

Чергова зміна Оперативно-координаційного центру (ОКЦ) після отримання повідомлення про загоряння зазначеної будівлі повинна була направити сили та засоби за підвищеним Рангом № 2.

Відповідно до письмових пояснень заступника начальника Головного управління з реагування на надзвичайні ситуації Губая В.В., Швиденка Ю.М., Коевої С.М. та диспетчера чергової зміни ОКЦ Пономарьової Л.В., начальник Головного управління ДСНС України в Одеській області Боделан В.Р. у телефонному режимі о 19 год. 32 хв. зателефонував на ОКЦ і повідомив, що він знаходиться на Куликовому полі, де відбувається силове протистояння та зазначив, що техніку та особовий склад направляти тільки за його командою. Відповідно до його усного наказу, чергова зміна ОКЦ не направила пожежно-рятувальний підрозділ до місця виклику.

За твердженням Боделана В.Р., з метою недопущення загрози життю рятувальників і, враховуючи ситуацію із захопленням пожежного автомобіля, що сталася трьома годинами раніше по пров. Віце-адмірала Жукова, він взяв на себе відповідальність за відправлення пожежно-рятувальних підрозділів на місце подій.

Таким чином, тільки о 19 год. 55 хв. надано розпорядження про направлення на Куликове поле одного відділення державної пожежно-рятувальної частині № 2.

Розпорядження про направлення до місця події відділення на автоцистерні ДЧСПТ-7 та автодрабини ДПРЧ-3 отримано лише о 20 год. 07 хв.

До місця події о 20 год. 09 хв. прибуло відділення ДПРЧ-2 на автоцистерні на чолі з старшим помічником начальника чергової зміни Оперативно-координаційного центру Судаком В.В.

Прибувши до місця події Судак В.В. віддав наказ відділенню на встановлення автоцистерни на пожежний гідрант з тильної сторони будівлі профспілок та за допомогою триколінної драбини подати ствол РСК-50 (ствол «Б») у вікно третього поверху та ствол РС-70 (ствол «А»).

Агресивно налаштовані мітингувальники «самооборони» погрожували та постійно перешкоджали особовому складу виконувати завдання за призначенням.

О 20 год. 15 хв. до місця події прибули перший заступник начальника Головного управління Великий Р.М., заступник начальника Головного управління з реагування Губай В.В. та начальник управління реагування на надзвичайні ситуації Ліпецький О.В.

Встановлено, що приступити до проведення рятувальних робіт та гасіння пожежі вдалося тільки після переговорів з мітингувальниками, які провели Губай В.В та Великий Р.М., тим самим забезпечивши коридор для безпечного виконання завдань особовим складом підрозділів. В подальшому Судак В.В. знаходився з тильної сторони будівлі профспілок та виконував роботи по порятунку людей та гасінню пожежі.

Відділення на автоцистерні ДЧСПТ-7 прибуло до місця виклику о 20 год. 1 хв. на чолі з заступником начальника ДЧСПТ -7 старшим лейтенантом служби цивільного захисту Ожинським В.О., який після доповіді начальнику штабу Ліпецькому О.В. про прибуття, отримав від нього розпорядження про встановлення автомобіля на фасадній частині будівлі профспілок, встановлення

триколінної пожежної драбини для проведення рятувальних робіт та подання пожежного стволу на гасіння вхідних дверей центрального входу.

Також, було організовано роботу 4 ланок газодимозахисної служби (ДЧСПТ-7, ДПРЧ-3, ДПРЧ-8) для проведення робіт з пошуку, порятунку людей та гасіння пожежі у непридатному для дихання середовищі, 4 пости безпеки, створено резерв ланок для безперервного виконання завдань та організовано роботу пересувної бази газодимозахисної служби, резерв масок та апаратів на стисненому повітрі.

Під час пошуку, рятування людей та гасіння пожежі особовим складом було використано 15 балонів апаратів на стисненому повітрі.

О 20 год. 46 хв. Губай В.В. по радіозв'язку передав інформацію на ОКЦ про локалізацію пожежі, що підтверджується стенограмою радіообміну.

Станом на 20 год. 46 хв. на місці події було зосереджено 13 одиниць основної та спеціальної пожежно-рятувальної техніки, продовжувались роботи по рятуванню людей та гасінню пожежі.

Відповідно до стенограми ведення телефонних розмов, Губай В.В. о 20 год. 50 хв. оголосив про ліквідацію пожежі.

Під час гасіння пожежі у Будинку профспілок, особовим складом пожежно-рятувальних підрозділів Головного управління ДСНС України в Одеській області врятовано 120 осіб та евакуйовано 210 осіб.

Рятувальні роботи ускладнювались тим, що люди боялися спускатися по пожежним драбинам та виходити з будівлі через значну кількість агресивно налаштованих мітингувальників.

Гасіння пожежі ускладнювалося постійним втручанням сторонніх осіб у дії пожежно-рятувальних підрозділів та неодноразовим вкиданням в будівлю пляшок із запалювальною сумішшю, що створювало нові осередки пожежі.

З метою встановлення причин виникнення пожежі, її осередку, джерела запалення призначено пожежно-технічну експертизу та вибухово-технічну експертизу для встановлення наявності вибухів на місці події.

Згідно з висновком комплексної експертизи нафтопродуктів і паливно-мастильних матеріалів у пожежному смітті, вилученому з місця події (Будинку профспілок), виявлено присутність хлороформу, який до складу нафтопродуктів та паливно-мастильних матеріалів, які використано для підпалу не відноситься.

За результатами пожежі у Будинку профспілок на Куликовому полі до моргу Одеського обласного бюро судово-медичної експертизи доставлено 48 трупів, з них: 7 жінок та 41 чоловік.

Виконано 48 судово-медичних експертиз по тілам загиблих на Куликовому полі і встановлені наступні причини загибелі:

9 - отруєння окисом вуглецю (чадний газ);

13 - продуктами горіння;

12- внаслідок опіків дихальних шляхів та опіків тіла (з них у 3 осіб, в комплексі є отруєння продуктами горіння);

8 - отримали смертельні поранення внаслідок падіння з висоти;

6 - потерпілих отримали смертельні вогнепальні поранення (з них: 4 дробові поранення (шрот), 1 – пневмо-стрільне 4,5 мм., (пневмопістолет, гвинтівка), 1 поранення – кулею 5,45 мм);

1 - особу загиблого (за результатами ДНК) в Будинку профспілок до цього часу не встановлено.

Загалом призначено 85 судово-медичних експертиз, та 160 інших - біологічних, криміналістичних, хімічних, пожежно-технічних експертиз.

Разом з тим, відсутність сучасного обладнання у місцевих експертів, не дає можливості отримати об'єктивні показники причин загибелі людей.

Наявність отруйних речовин у загиблих у Будинку профспілок м. Одеси можливо встановити лише за допомогою міжнародних експертів.

Одразу, після трагічних подій 03.05.2014. о 8 год. до м. Одеси прибув заступник Міністра внутрішніх справ-керівник апарату Чеботар С.І., який близько 12.00 год. в кабінеті начальника ГУ МВС України в Одеській області провів оперативну нараду за участі заступників начальника ГУ МВС України в Одеській області та керівників служб, начальника Управління СБУ в Одеській області.

На цій нараді він оголосив рішення про відсторонення начальника ГУ МВС України в Одеській області Луцюка П.С. від посади у зв'язку з проведенням службового розслідування за фактом загибелі людей у Будинку профспілок, на вулицях міста в процесі протистоянь та покладання виконання обов'язків начальника ГУ МВС на Фучеджи Д.В.

Чеботар С.І. повідомив, що відповідно до наказу МВС від 03.05.2014 № 420 створено оперативний штаб по стабілізації оперативної обстановки на території м. Одеси та Одеської області, керівництво яким бере на себе.

На вказаній нараді Чеботар С.І. дав доручення начальнику УБОЗ ГУ МВС України в Одеській області терміново до 24 годин затримати чотирьох осіб – лідерів громадських рухів «Молодіжна єдність» Давидченка А.В., «Громадський альянс» Долженкова С.О., «Народна дружина» Майданник Д.М. та Кваснюка Є.Г. одного із лідерів партії «Родина» та після їхнього затримання, негайно доставити до м. Києва, але не зазначив відповідно до якого кримінального провадження, який слідчий підрозділ, який суд буде розглядати питання їх затримання.

Начальник УБОЗ ГУ МВС України в Одеській області поінформував Чеботаря С.І., що Долженкова та Давидченка було затримано працівниками Управління СБУ в Одеській області вночі 2 травня і вони до ранку знаходились у відповідному приміщенні Управління СБУ в Одеській області, після чого були відпущені.

О 19.00 год. 3 травня була проведена розширена нарада, на якій Чеботарем С.І. було представлено Фучеджи Д.В., як майбутнього начальника ГУ МВС України в Одеській області, з обіцянкою звання генерала. Однак, як керівник оперативного штабу він не надав ніяких вказівок жодній службі, окрім команди УБОЗ ГУ МВС України в Одеській області щодо затримання до 24 годин зазначених вище осіб.

Під час керівництва Чеботарем С.І. оперативним штабом, який створювався з метою недопущення групових порушень громадського порядку у м. Одесі, 4 травня 2014 року під час масових протестів, мало місце захоплення будівлі Одеського міського управління міліції та визволення з ізолятора тимчасового тримання Одеського міського управління міліції 63 затриманих за організацію масових заворушень у м. Одесі 2 травня 2014 року, без обрання запобіжного заходу.

У письмових поясненнях Фучеджи Д.В. від 28.05.2014 року, які були надіслані до Тимчасової слідчої комісії, зокрема, зазначено: (мова оригіналу) «4 мая около 3 часов дня возле городского управления собралось около 2,5 тыс. человек с требованиями освободить задержанных, никто из руководителей МВД решений принимать не хотели.

Начался штурм здания и я был вынужден выехать, руководство отказалось принимать решение.

Прибыв на место (ул. Преображенская, 44) люди находились во дворе и громили транспорт и пытались поломать дверь в дежурную часть и в УВД.

Я стал общаться на мой взгляд с лидерами которых я там определил визуально.

С целью исключить завладение оружием я позвонил в Главк Чеботарь С.И. не брал телефон, я звонил Боришуляку И.И. он тоже не отвечал, тогда я принял решение освободить задержанных, с целью исключения возможности завладения оружием.

Я знал что если только начнется стрельба в городском управлении, вблизи горуправления разъезжало около 4-5 микроавтобусов с представителями правого сектора и никто из здания не вышел бы. Они только этого и ждали.

Я возвратился в Главк и доложил замминистра Чеботарю С.И., в кабинете начальника находилось около 4-х человек из МВД. Он ответил, что правильно сделал...

...События имевшие место 02.05.2014 года стали возможны с помощью губернатора Немировского В.Л. т.к. он привез, финансировал, кормил и размещал около 500 человек с майдана г. Киев.

Они размещались на блок постах, и приняли активное участие в разгоне Куликовского поля.

Губернатор неоднократно требовал от руководства Главка зачистить палаточный городок силами милиции.

На что получал отказ, и согласовав с и.о. Президента Турчиновым привлекли силы подконтрольные Парубию. Что было и сделано».

По факту подій 2 травня 2014 року в м. Одеса слідчим відділом Приморського РВ Одеського міського управління ГУ МВС України було розпочато кримінальне провадження № 2014160500003700.

У зв'язку із резонансом, вказане кримінальне провадження було передано до Головного слідчого управління МВС України.

Кримінальні провадження по факту подій 2 травня 2014 року в м. Одесі відкрито за ознаками злочинів, передбачених статтями:

- 294 (масові заворушення);
- 115 (умисне вбивство);
- 341(захоплення державних або громадських будівель чи споруд);
- 345 (погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу);
- 296 (хуліганство);
- 194 (умисне знищення або пошкодження майна) КК України.

У ході слідства, висунуто та відпрацьовуються 4 основні версії, зокрема:

1. Масові заворушення та вбивства, організовані на замовлення керівників екстреміських груп, з метою дестабілізації обстановки як в Одеській області так і в інших регіонах України.

2. Масові заворушення та вбивства, організовані представниками місцевої влади та правоохоронних органів, з метою дискредитації центральних органів влади України.

3. Масові заворушення та вбивства стали наслідком неконтрольованих дій фанатів ФК «Чорноморець» та ФК «Металіст», а також проросійсько налаштованих груп за злочинної бездіяльності представників влади та міліції

4. Масові заворушення та вбивства, умисно спровоковані радикально налаштованими особами, з числа націоналістичних партій, з метою залякування прибічників федералізації України в Одеській області та в інших регіонах країни.

Попередньо встановлено, що конфлікт спровоковано проросійсько налаштованими особами, які перебували серед учасників мітингу за єднання із Росією та підтримували федералізацію України. Частина таких осіб почала жбурляти каміння в натовп футбольних ультрас та прибічників євроінтеграційного курсу держави.

Коли почав розгортатися конфлікт, з натовпу проросійсько налаштованих осіб відбулися постріли, що спровокувало відповідні дії учасників проукраїнського мітингу.

За результатами подій, що відбувалися у м. Одесі 2 травня 2014 року правоохоронними органами затримано на вул. Грецькій та Куликовому полі 114 осіб, серед яких були раніше засуджені особи та особи, які раніше фігурували у подіях, пов'язаних із противоправними діями.

Станом на сьогодні, слідством допитано біля 700 осіб, з числа тих, які приймали участь в акціях 02.05.2014.

Станом на кінець серпня 2014 року, складено кінцеву підозру щодо 34 осіб, які приймали участь у масових заворушеннях на вул. Грецькій, вказану підозру вже оголошено 25 особам, решта осіб, які перебувають під домашнім арештом не з'явилися, тому готуються матеріали до їх розшуку.

Слідством, у рамках якого попередньо визначено підозрюваних в організації подій, що відбулися у м. Одесі 2 травня 2014 року - (Боцман) Будька Віталія Олександровича, Давидченка Артема Володимировича та Долженкова Сергія Олександровича, триває.

Також, у рамках досудового розслідування за фактами подій

2 травня 2014 року в м. Одеса, слідчими Головного слідчого управління МВС України попередньо встановлено про причетність до вказаних подій двох осіб, які не є громадянами України.

Також встановлено коло осіб, які приймали участь у доставці учасникам протистоянь, зокрема проросійських організацій вогнепальної зброї. Ці особи відпрацьовуються, відносно них готуються матеріали для оголошення їм підозри та обрання запобіжного заходу.

Продовжуються розшукові дії для встановлення даних та затримання осіб, які використовували запалювальні суміші на Куликовому полі та в приміщенні Будинку профспілок.

Питання щодо джерел фінансування подій у м. Одесі 2 травня 2014 року, з боку іноземних держав, слідством вивчається.

Крім того, Головне слідче управління Генеральної прокуратури України проводить досудове розслідування у кримінальному провадженні № 4201416000000186 від 02.05.2014 за ч. 3 ст. 365 та ч. 2 ст. 367 КК України за фактами неналежного виконання службових обов'язків службовими особами ГУ МВС України в Одеській області під час масових заворушень у м. Одесі 02.05.2014 та захоплення 04.05.2014 будівлі Одеського міського управління ГУ МВС України в Одеській області, а також перевищення службових повноважень службовими особами ГУ МВС України в Одеській області, внаслідок чого з ізолятора тимчасового тримання 04.05.2014 незаконно звільнено 63 особи, з числа учасників масових заворушень.

У ході досудового розслідування 13.05.2014 повідомлено про підозру за ч. 2 ст. 367 КК України колишньому заступнику начальника ГУ МВС України в Одеській області - начальнику міліції громадської безпеки ГУ МВС України в Одеській області та з 03.05.2014 виконувачу обов'язків начальника ГУ МВС України в Одеській області Фучеджи Д.В., який не організував та не скоординував 02.05.2014 року під час масових заворушень у м. Одеса на вул. Грецькій та площі Куликове поле належним чином наявні в його підпорядкуванні сили та засоби, які здійснювали охорону громадського порядку та перебували у резерві, що призвело до тяжких наслідків.

Фучеджи Д.В. 15.05.2014 року оголошено в розшук, а 16.05.2014 року судом надано дозвіл на його затримання, з метою приводу для участі у розгляді клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Крім того, органом досудового розслідування повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 365 та ч. 2 ст. 367 КК України начальнику Одеського міського управління ГУ МВС України в Одеській області Нетребському А.О., який не прийняв необхідних заходів, по недопущенню захоплення 04.05.2014 року Одеського міського управління ГУ МВС України в Одеській області та надав наказ своїм підлеглим на звільнення з ізолятора тимчасового тримання Одеського міського управління міліції затриманих осіб, підозрюваних у масових заворушеннях 02.04.2014 року, а також двом службовим особам ізолятора тимчасового тримання Одеського

міського управління міліції за ч. 3 ст. 365 КК України, які незаконно звільнили з ізолятора тимчасового тримання Одеського міського управління ГУ МВС України в Одеській області 63 осіб, затриманих за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 294 КК України.

Разом з тим, у рамках вказаного досудового розслідування Головним слідчим управлінням Генеральної прокуратури України вивчалися питання причетності деяких представників центральних та місцевих органів виконавчої влади до подій, що відбувалися 2 травня у м. Одесі.

На теперішній час у кримінальному провадженні проводяться слідчі дії, за результатами яких буде надано відповідну правову оцінку діям інших службових осіб правоохоронних органів, а також органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо незабезпечення охорони громадського порядку під час зазначених подій.

Досудове розслідування у вказаних провадженнях триває. Хід розслідування контролюється керівництвом Генеральної прокуратури.

II. Щодо подій, які відбувалися 9 травня 2014 року у м. Маріуполі

Наказом керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України від 07.05.2014 № 33/105цт «Про проведення Антитерористичної операції» для виконання завдань АТО в місті Маріуполь керівнику оперативного штабу з управління АТО в Донецькій області підпорядковано заступника начальника Західного територіального управління з громадської безпеки Національної гвардії України полковника Набока О.М.

Станом на 9 травня 2014 року під керівництвом оперативного штабу з управління АТО в Донецькій області на території м. Маріуполь будь-яких активних дій не планувалось та не проводилось. Особовий склад залучався виключно для несення служби, у складі військових нарядів на п'яти блокпостах на околицях м. Маріуполь.

9 травня 2014 року у м. Маріуполі о 8.00 год. ранку на площі Ленінського Комсомолу відбувся мітинг, присвячений святкуванню 69 річниці Великої Перемоги. Вшанувати пам'ять героїв, полеглих в боях Великої Вітчизняної війни, прийшли ветерани, представники міської влади, підприємств, громадських організацій, депутати всіх рівнів і прості городяни.

Відкрився мітинг Гімном України і звуками оголошення про закінчення війни, яке 69 років тому прочитав диктор Юрій Левітан.

Під кінець мітингу біля Маріупольського управління міліції чуто постріли. Людей на мітингу закликають дотримуватися спокою, але частина з них вже збирається йти до місця події.

О 09.00 год. 09.05.2014 року під керівництвом полковника Набока О.М. проводилась службова нарада з керівниками суб'єктів боротьби з тероризмом, задіяних до виконання завдань АТО в м. Маріуполі, зокрема, за участю

керівництва Маріупольського міського управління ГУ МВС України у Донецькій області, представників спецпідрозділу ГУ МВС України в Черкаській області, підрозділу Національної гвардії України, Міністерства оборони України, батальйону «Дніпро».

У проміжок часу з 10.10 до 10.30 год., під час проведення наради невідомі злочинці у кількості 10-15 осіб озброєні АК, ПМ, ПК та ручними гранатами, під прикриттям снайперів, які розташувалися на будівлях будинків поблизу, захопили будівлю Маріупольського міського управління міліції.

Приміщення міського управління було зачинене на замок. Захоплення проводилось за таким сценарієм: у військовій формі пісочного кольору, в масках, з автоматом, під виглядом начебто батальйону «Азов» чи якогось іншого військового формування, організатору групи нападників заламують руки назад, дзвонять і роблять візуальну картинку, що ось ми впіймали якогось злочинця та хочемо завести його до управління міліції.

Черговий, який знаходився на першому поверсі, натискає кнопку «пуск», відкриваються двері. Злочинці із автоматичною зброєю забігають, захоплюють перший поверх та направляються в «збройову кімнату», оскільки метою нападників очевидно була зброя.

Потім, миттєво, із мікроавтобуса вибігають усі інші – 6 чоловік. Вхід злочинців у приміщення прикривала з вулиці група снайперів

Ключі від вказаної кімнати знаходились у начальника Маріупольського управління міліції.

Згідно із свідченнями очевидців, нападники, використовуючи службові посвідчення працівників МВС (можливо підроблені або пенсійні), увійшли до будівлі міської міліції, відкрили вогонь вгору та захопили, в якості заручників 12 правоохоронців, яких закрили в кімнаті для відвідувачів, після чого нападники розпочали «зачистку» службових кабінетів.

Нападники добре знали розташування службових приміщень і цілеспрямовано направилися до кабінетів заступників начальника міського управління міліції, оперативної групи та актової зали, оскільки вважали, що там перебувають представники «Правого сектора».

Почувши постріли на першому поверсі, учасники наради зайняли оборону 3-го поверху будівлі, маючи при собі 2 АК та 5 ПМ.

У ході збройного нападу агресивно налаштованими громадянами було захоплено перший та другий поверхи міськуправління та висунуто вимогу учасникам службової наради здаватися.

У результаті захоплення частини будівлі працівники міськуправління та учасники службової наради забарикадувалися на третьому поверсі. Після відмови працівників міськуправління та учасників наради здатися, правопорушниками була застосована вогнепальна зброя по правоохоронцях.

Протягом 25-30 хвилин нападники здійснювали поодинокі постріли всередині Маріупольського міськуправління міліції, а також навколо

адміністративної будівлі, відлякуючи перехожих. Використовуючи заручників з числа співробітників Маріупольського міськуправління міліції, терористи, прикриваючись ними, намагалися потрапити до 3-го поверху, через що оборонці були вимушені забарикадуватися в кабінеті начальника Маріупольського міського управління міліції В.М. Андрущука.

За допомогою мобільного зв'язку, відповідно до наказу полковника Набока О.М., на допомогу заблокованим у будівлі, з військової частини 3057 було направлено групу швидкого реагування у кількості 40 військовослужбовців, до складу якої входив особовий склад з резерву військової частини 4114, під керівництвом командира частини полковника Сморова В.П. та особовий склад з резерву військової частини 1141 під керівництвом командира частини підполковника Логуша С.І.

У зв'язку з отриманою інформацією щодо озброєного нападу незаконних озброєних формувань у місті Маріуполь, командиром 72 омбр полковником Грищенком А.М. було прийнято рішення на застосування мобільного резерву 2 БТГр 72 омбр та особового складу блокпоста № 7203 (4 мр, БМП-2 - 4 од.) із завданням висунутись в район будівлі управління міліції м. Маріуполя та відбити озброєний напад.

Близько 11.40 год. 09.05.2014 для надання допомоги силам об'єднаного угруповання АТО в м. Маріуполь, з м. Чугуїв Харківської області вертольотом Мі-8 Національної гвардії України, було передислоковано групу військовослужбовців окремого загону спеціального призначення 1-ї бригади оперативного призначення Національної гвардії України (в/ч 3027).

Об 11.55 год., після прибуття вищезазначених підрозділів до будівлі Управління міліції м. Маріуполя та з'ясування розташування противника, у взаємодії з працівниками МВС та Внутрішніх військ, за командою начальника штабу бригади 72 омбр підполковника Лисенка С.О., який знаходився у зазначеній будівлі на 3-му поверсі та корегував вогонь підрозділів, було відкрито вогонь зі стрілецької зброї та озброєння бойових машин на ураження терористів, які знаходилися на першому та другому поверхах Маріупольського міського управління міліції.

На 2-му поверсі Маріупольського міського управління міліції, терористами був встановлений кулемет, а на прилеглих будівлях розташувалися снайпери.

По прибутті на місце події, особовим складом групи швидкого реагування було оточено периметр будівлі міськуправління, у результаті чого озброєні люди застосували вогнепальну зброю проти військовослужбовців Національної гвардії України, після чого останні змушені були вступити в бойове зіткнення з озброєними особами.

Через щільний вогонь з боку нападників, військові під прикриттям бронетехніки розпочали наступ, використовуючи наявні крупнокаліберні кулемети, гармати та гранатомети. Після цього терористи відпустили заручників, які залишили територію через внутрішній двір, чим вказали шлях відступу для нападників.

Після ліквідації вогневих позицій терористів, до будівлі Маріупольського міського управління міліції увійшли представники спецпідрозділу «Азов». На цей момент в будівлі, основа якої мала дерев'яні елементи, розпочалася пожежа, а навколо неї розпочали збиратися агресивно налаштовані учасники мітингу.

За допомогою представників рятувальної служби, керівництво Маріупольського міського управління міліції (7 осіб) намагалося з використанням драбини спуститися з третього на перший поверх. Але невідомими особами із натовпу було захоплено начальника Маріупольського міського управління міліції В.М. Андрущука та силою вивезено його у невідомому напрямку. Після звільнення Маріупольського міського управління міліції від нападників, військові з метою запобігання подальшої агресії з боку місцевих мешканців, залишили місто.

Після звільнення учасників службової наради з будівлі міськуправління військовослужбовці НГУ та ЗСУ повернулися на територію військової частини 3057, яка згодом була оточена та заблокована значною кількістю озброєних, агресивно налаштованих громадян.

З метою недопущення втрат серед підпорядкованого особового складу та уникнення загибелі цивільного населення, військовослужбовці об'єднаного угруповання, що дислокувались на території військової частини 3057, разом із озброєнням, перемістились на територію аеропорту «Маріуполь».

Близько 21.00 год. 09.05.2014 військовослужбовці прибули до аеропорту, де було організовано охорону та оборону тимчасового місця дислокації об'єднаного угруповання. Після залишення території військової частини, до військового містечка зайшла озброєна група людей, які здійснили погроми приміщень та підпали складів, що розташовувались на його території.

О 23.40 год. 09.05.2014 в аеропорт «Маріуполь» прибув перший заступник командувача НГУ (начальник штабу) генерал-майор Кривенко Олександр Васильович та відповідно до наказу керівника Антитерористичного центру від 09.05.2014 № 33/122 цт прийняв на себе керівництво силами та засобами АТО в м. Маріуполь.

В результаті нападу на Маріупольське міське управління міліції 09.05.2014 року загинуло 25 осіб:

- 6 з боку правоохоронців: начальник відділу ДАІ м. Маріуполя полковник міліції Саєнко В.О.; інспектор батальйону ППС прапорщик міліції Єрмоленко М.В.; заступник командира в/ч ПП В 2231 (20-1 батальйон територіальної оборони «Дніпро») підполковник Демиденко С.В.; солдат строкової військової служби в/ч № 4114 Шлемкевич Б.В., солдат в/ч ПП В 2231 Ейсмант О.В., військовослужбовець батальйону «Азов» Добродомов Р.О.

- 5 з боку нападників, усі мешканці м. Маріуполя.

- 5 з числа громадян, які намагалися напасти на військових ЗС України.

- 9 отруїлися чадним газом у приміщенні Маріупольського міського управління міліції (7 співробітників МВС та 2 пожежники).

Під час події, вогнепальні поранення отримали 46 осіб (5 військовослужбовців).

Управлінням СБ України в Донецькій області було розпочато кримінальне провадження № 22201405000000047 від 09.05.2014 р. (ч. 3 ст.258 КК України «Терористичний акт», ч. 1 ст. 115 КК України «Умисне вбивство») за фактом спроби невідомими особами силового захоплення приміщення Маріупольського МУ ГУМВС України в Донецькій області. За вказаним кримінальним провадженням Слідчим відділом УСБУ в Донецькій області проведено процесуальні дії (огляди місця події, вилучені речові докази, отримані відеозаписи, призначені судові експертизи, допитані свідки тощо).

Згідно з постановою заступника Генерального прокурора України від 06.06.2014 р., підслідність кримінального провадження № 22201405000000047 від 09.05.2014 р. визначена за Головним слідчим управлінням СБ України.

У зв'язку з тим, що досудовим розслідуванням слідчим відділом СБУ в Запорізькій області уже фактично розкрито події, які відбувалися в Маріуполі, встановлені особи-підозрювані, які причетні до штурму, Генеральною прокуратурою України 15 липня 2014 року провадження направлено для подальшого розслідування в слідчий відділ Запорізької області.

Управлінням Служби безпеки України в Запорізькій області в рамках кримінального провадження затримано одного із виконавців зазначеного терористичного акту - мешканця м. Маріуполя Гриценок С.К., якому 04.08.2014 року оголошено про підозру у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 258 КК України - терористичний акт, що спричинив загибель людини, та 05.08.2014 року Жовтневим районним судом м. Запоріжжя відносно Гриценок С.К. було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Аналіз проведеної роботи свідчить, що Тимчасова слідча комісія позбавлена повноважень, які дають можливість ефективно проводити слідчі дії, зокрема, вилучати предмети і документи, які можуть бути доказами, призначати необхідні експертизи, залучати фахівців для дослідження і оцінки доказів, ознайомлюватися з відомостями досудового розслідування, що створює відповідні перешкоди для висвітлення Комісією повної та достовірної інформації.

Великий об'єм інформації, яка стосується розслідування подій, що відбувалися 2 травня у м. Одесі та 9 травня у м. Маріуполі, а також причетних до вказаних подій осіб, є відомостями досудового розслідування, які відповідно до статті 222 Кримінального процесуального кодексу України розголошувати заборонено, тобто мають певний режим секретності.

На думку більшості членів Тимчасової слідчої комісії, з метою одержання повної та достовірної інформації щодо обставин масових вбивств мирних громадян у містах Одесі та Маріуполі, відомості досудового розслідування зазначених подій, а також причетних до них осіб, мають бути доступними для Комісії (знятий певний режим секретності).

Враховуючи вищевикладене, Тимчасовою слідчою комісією прийнято рішення рекомендувати:

1. Верховній Раді України:

1.1. Звіт Тимчасової слідчої комісії взяти до відома.

1.2. Направити звіт Тимчасової слідчої комісії Президенту України, Голові Верховної Ради України, Прем'єр-міністру України, Генеральній прокуратурі України, Службі безпеки України, Міністерству внутрішніх справ України до відома, розгляду в межах компетенції та відповідного реагування.

2. Генеральній прокуратурі України, Службі безпеки України та Міністерству внутрішніх справ України проінформувати Верховну Раду України за наслідками розгляду матеріалів Тимчасової слідчої комісії у 2-тижневий термін.

3. Заслухати Генерального прокурора України, Голову Служби безпеки України та Міністра внутрішніх справ України з питань розслідування фактів загибелі громадян у містах Одесі, Маріуполі, а також в інших містах Донецької та Луганської областей України на черговому засіданні Верховної Ради України.

**Народний депутат України,
Голова Тимчасової слідчої комісії**

А.І. Кіссе

**Народні депутати,
члени Тимчасової слідчої комісії:**

О.Ф. Дубовой

С.С. Фабрикант

С.О. Фаєрмарк

В.А. Тимошенко

С.А. Матвієнков

В.Д. Барвіненко

Р.Т. Чернега

А.М. Дорохов

П.В. Кириленко

І.О. Рибаків